

George MAIOR: Pledez pentru unificarea SRI si SIE

Care sunt concluziile anchetei SRI in cazul „biletelului“?

Din punct de vedere al unei analize interne care a durat ceva timp si care a presupus discutii si audieri cu multe persoane cu functii de raspundere din interior, s-a ajuns la concluzia ca d-l Coldea era chiar obligat sa faca acea verificare in propria baza de date a Serviciului, intrucat se viza o problema legata de credibilitatea Serviciului, urmare a unor acuzatii din mediul extern Serviciului. SRI are si atributii pe linia ordinii constitutionale. Era vorba de un moment extraordinar legat de Curtea Constitutionala si deciziile acesteia. Din punct de vedere al unor deficiente, spus in termenii specifici contrainformativi, a existat o neglijenta prin faptul ca s-a scris pe hartie si ca acele hartii au iesit din Serviciu. Nu s-a putut proba in mod fundamental faptul ca ele au fost date intentionat unui lider de partid. Din acest punct de vedere, raportul consemneaza anumite sanctiuni date unor persoane, inclusiv d-lui Coldea, pentru neglijenta in serviciu.

Au fost vehiculate numele unor generali, sefi de directie din cadrul Serviciului, care - acuzau unele publicatii - au fost implicati in transmiterea biletelului. Ati reusit, in urma acestor anchete, sa va faceti o idee clara cum a putut sa iasa un bilet din institutie, cum a putut sa ajunga la d-l Geoana? Cineva l-a dat, nu avea aripi sa zboare.

Nu avem acea proba si este foarte greu pentru orice serviciu sa vina cu acea proba clara. Unele reusesc, numai dupa ani, de exemplu, sa documenteze un caz de scurgeri de informatii dintr-un serviciu sau un caz de spionaj etc. Sunt multe exemple celebre, nu vreau sa le mai amintesc.

A existat, in timp, asta am sesizat, o anume inclinatie din mediul politic exterior pentru a se stabili anumite relatii individuale cu anumite persoane. Acesta este un lucru adevarat. In ultimii ani au fost reglate cu dificultate aceste chestiuni. S-a luptat mult pentru neutralitatea Serviciului.

In orice caz, generatia care a evoluat in Serviciu, de 35-36 de ani, fie ofiteri de informatii, analisti, inclusiv la nivele superioare de decizie, este puternic impregnata, in sens pozitiv, de acest concept al independentei si neutralitatii.

Dar aveti informatii ca ar fi existat intre cadre din SRI si lideri politici conexiuni netransparente in ultimii 17 ani?

Au existat aceste tentatii si, intr-adevar, exista. Mai ales prin intermediul unora dintre cei care trec in rezerva, pentru care prima tentatie este sa foloseasca, din pacate, un bagaj informational acumulat pe diverse elemente, in mediile politice. Prin intermediul unora ca acestia au existat, din pacate, conexiuni negative cu mediul politic.

Lucru care, repet, s-a tratat in ultimii ani si care se rezolva in aceste momente.

Ati reusit sa identificati ce urmareau acei ofiteri care, sa spunem, mergeau cu sacosa de informatii la partide? Un interes personal? Care era interesul personal? Presupun ca au fost niste anchete. Anchetele v-au dat indicii despre acele interese private ale unor ofiteri?

E vorba de interese politice, economice, de cariera, de folosire a informatiei pentru o anumita evolutie pe aceste planuri.

Ce m-a uimit in acest scandal Coldea e ca Mircea Geoana, presedintele PSD, cel care a prezentat in conferinta de presa biletelul, nu a fost intrebat de comisia parlamentara nimic. Vi se pare normal? De ce nu a fost intrebat si Mircea Geoana?

Nu pot sa vorbesc in numele comisiei si nu pot decat sa spun ca am avut si eu o discutie cu Mircea Geoana pe aceste chestiuni. Din pacate, repet, intr-un moment politic extraordinar, anumite evenimente de acest gen capata astfel de conotatii. Exista posibilitatea de a oferi briefinguri, analize pe diverse paliere si reprezentantilor opozitiei.

O practica si alte servicii, fie prin intermediul comisiilor specializate, fie intr-un sistem foarte clar definit din punct de vedere legal. Nu stiu cum ar putea functiona la noi, cu deficitul de cultura strategica si politica pe aceasta zona care exista, din pacate. Dar trebuie sa gandim si aceasta posibilitate.

In aceasta primavara ati acuzat presiuni politice asupra SRI. Puteti sa exemplificati?

Exemplific chiar si prin asemenea evenimente care, prin insasi interpretarea lor publica, creeaza o anumita presiune, in sensul neutralitatii si independentei Serviciului.

Scrisoarea fostului dvs. coleg din PSD Ion Stan, care practic era o chemare la insubordonare, poate fi calificata ca o presiune politica asupra SRI?

Cred ca asemenea mesaje nu mai au capacitatea de a stimula intr-un fel sau altul orientarea ofiterilor, mai ales din aceasta generatie tanara. Din pacate, vedeti, desi il respect pe d-l Stan, nu cred ca mai trebuie sa existe din exteriorul institutiei indemnuri la „neutralitate“ in asemenea momente, pentru ca e o institutie care, indiferent de context, evolueaza in parcursul sau neutral.

Nu a fost indemn la neutralitate, a fost indemn la insubordonare. Nu vreau sa mai comentez.

Am informatii certe, confirmate de mai multe persoane care asistau in biroul unui fost consilier prezidential la discutii in care aceasta persoana

solicita SRI - se pune problema promovarii cuiva intr-o functie sau sa se intalneasca cu cineva - si solicita SRI informatii despre situatia persoanei, daca e sau nu de promovat, despre situatia dintr-o institutie. Au existat cazuri de tipul asta? E normal sa existe, mai exista?

Evident ca nu..

Nu au existat?

Nu cunosc aceasta situatie, dar pot sa va spun ca in ce priveste solicitarea unor informatii, care vine din diverse zone - Guvern, Presedintie -, avand in vedere si atributiile si competentele noastre, mai ales pe zone care incumba raspunderi inclusiv in gestionarea unor secrete strategice, sa nu uitam ca suntem membri NATO si UE, evident ca in cadru normal, oficial, se solicita uneori informatii. In legatura, de exemplu, cu numirea de ambasadori in state NATO sau functionari la Bruxelles. In cadru normal, legal, firesc, se realizeaza aceste lucruri, nu intr-un cadru care sa foloseasca unor interese particulare.

Am dubii foarte mari in privinta acuratetii informatiilor pe care le-ar transmite SRI. Sunt istoric, am apucat sa vad cateva mii de dosare la CNSAS si am dubii mari de tot asupra acuratetii informatiilor serviciilor secrete. E vorba chiar de documente mai vechi, din anii '30, ale Sigurantei. Si acolo, in functie de cine era la putere, era creionat fie in negru portretul persoanei respective, fie creionat foarte pozitiv.

Si eu am studiat documentele Serviciului Special de Informatii, ale Sigurantei. A existat o evolutie a serviciilor in consonanta cu timpii istorici si politici. Sa ne amintim de celebrul Hoover, care pana si in orice Dictionar public de spionaj scria negru pe alb ca fisase personalitati importante ale vietii americane din anii '50-'60, inclusiv membri ai Congresului.

Nu mai vorbesc de unele servicii europene puternice in anii '60-'70. A existat asadar o evolutie a serviciilor. A existat si aici o evolutie, din acest punct de vedere. Pe de alta parte, ca principiu, exista informatia ca atare, bruta, cruda, exista analiza si interpretarea ei. Si aici poate interveni intotdeauna un factor subiectiv.

Incercam sa-l diminuam, sa profesionalizam cat putem acest lucru. Orice analiza, fie realizata in exterior, in mediul academic, de exemplu, fie realizata de serviciu, incumba inevitabil judecati de valoare. Problema este de a diminua aspectele subiective ideologice cat se poate de mult, ceea ce poate uneori nu se reuseste. Dar cine reuseste perfect?

Acum se lucreaza la Legea ofiterilor de informatii. Nu exista riscul ca, prin echivalarea gradelor din SRI si SIE cu cele ale functionarilor publici, sa se umple administratia Romaniei de ofiteri de informatii in rezerva?

Nu cred. Demilitarizarea e un lucru care...

E foarte pozitiva, dar nu inteleg de ce aceasta echivalare automata, pentru ca e vorba de o munca care are un specific in SRI si SIE si alta e sa-ti construisti o cariera in administratia publica.

Echivalarea e realizata cu statutul de functionar public, iar echivalarea gradelor in procesul de demilitarizare vizeaza o situatie similara cu Ministerul de Interne.

N-am gasit situatii asemanatoare in alte tari, ca din serviciile secrete sa plece persoane care sa-si echivaleze gradul din serviciu cu un grad de functionar in administratia publica.

Sunt gradele care au fost folosite si de serviciile speciale din perioada interbelica, cel de comisar, chestor, o ierarhie care e speciala fata de sistemul public.

Vi se pare normal ca cineva care functioneaza, de pilda, in spionaj pe Orientul Mijlociu sa fie dupa aceea „expert superior“ la Dambovita la prefectura? Ce pregatire are?

Cred ca trebuie sa existe mai multa mobilitate si la noi, sa se inteleaga ca s-ar putea sa existe cariere pe termen limitat in Serviciu, asa cum se intampla si in alte servicii moderne democratice, sa existe o rotatie si o mobilitate si cu mediul privat foarte ampla, si cu mediul public. Se realizeaza acest lucru.

Mai departe e o chestiune de a pune lucrurile in sens profesional foarte adecvat in cadrul legii.

Dar vom ajunge la acea situatie cand iti petreci 8-9 ani in Serviciu, probabil dupa aceea vei intra in mediul privat sau in mediul public, cum se intampla si in alte state, avand in vedere ca acumulezi si aici o expertiza deosebita, pe anumite domenii - economice, strategice, de politica externa.

Am vazut ce s-a intamplat in Rusia, in cativa ani, practic 80% din administratie e populata de fosti ofiteri.

Nu cred ca se poate pune in discutie o situatie de similitudine si nu cred ca legea in mod automat iti garanteaza acest drept. Vom vedea la dezbaterile legii ce se va intampla. Pe noi, din punctul de vedere al Serviciului, ne intereseaza procesul de demilitarizare ca atare, care a fost tergiversat ani si care a creat anumite constrangeri si o anumita rigiditate a Serviciului.

SRI ne ameninta inca de la infiintare ca se reformeaza. Au trecut 17 ani si tot nu s-a reformat. De ce? De unde aceasta rezistenta?

A existat si un aspect legat de un bagaj mostenit istoric. La ce va referiti? La oameni din Securitate care au trecut la SRI in '90?

Si la acest aspect. Au existat reflexe si mentalitati care s-au perpetuat. O revolutie nu taie nodul gordian in privinta mentalitatilor, care se schimba cel mai greu. E demonstrat istoric si psihologic acest lucru. A existat si o anumita inertie poate chiar in vointa politica de a moderniza si reforma.

Totusi s-au realizat si anumite lucruri importante, ma refer la intinerire, mai ales in ultimii ani. Media de varsta e de 35-36 de ani in momentul de fata. Problema e ca, dincolo de aspectul acesta moral foarte intens dezbatut, pe care incet-incet incepem sa-l asimilam, exista si un aspect profesional.

Toate serviciile de informatii, si cele din strainatate, se adapteaza acum la un mediu schimbat, datorita unor circumstante, post Razboi Rece, post 11 septembrie. Aici au loc mari reconfigurari si la noi, si in serviciile occidentale. Iar aceasta zona a fost foarte putin abordata, din pacate. Am vorbit de cea morala, acum vorbesc despre cea profesionala.

Lucram inca foarte ierarhizat, multa lipsa de flexibilitate, de creativitate, fara o prioritizare a modului in care se intelege securitatea nationala pe palierul noilor amenintari si al noilor riscuri.

Lucrul acesta incercam sa-l facem in acest proces de transformare care a fost demarat deja si care vizeaza o perioada de 3 ani, astfel incat sa ajungem la alta formula de organizare interna, mai supla, mai aplecata catre mediul de securitate in care actionam acum.

Care e modelul dupa care se reformeaza SRI?

Am discutat cu foarte multe servicii partenere. Probabil modelul cel mai interesant ar fi sistemul englez, care parcurge o reforma extrem de ampla, avand in vedere noile tipuri de amenintari. Este insa si o chestiune de traditii nationale si de evaluare nationala.

Vorbeati de tineri, de foarte multi tineri recrutati in SRI. Dar din ce familii provin acesti tineri, pentru ca, daca provin din familii de fosti ofiteri de Securitate...

Cred in individ. Iar sistemul de atragere in Serviciu vizeaza universitati, sunt multi absolventi de istorie, de economie, psihologie.

S-a spus ca recrutarea in SRI se face pe pile. Au fost si scrisori ale presedintelui AFDPR, Ticu Dumitrescu, pe vremuri, care deplangea faptul ca fiii, nepotii unor fosti luptatori anticomunisti nu sunt primiti in serviciile secrete din cauza de dosar, in timp ce sunt admisi in servicii copiii maiorilor si ai coloneilor din Securitate.

Ar fi vorba de o discriminare grava. Cel putin din punct de vedere al selectiei pe care o facem, practicam o noua deschidere catre mediul universitar si academic. Avem in vedere pregatirea profesionala.

Dar cand o sa ajungeti, ca tot invocati modelul britanic, ca in SRI sa luati crema absolventilor universitatilor din Bucuresti, Iasi, Cluj?

Am ajuns. Avem in vedere participarea la aceste targuri de creiere care au ajuns sa aiba loc si in Romania. Va avea si Serviciul un stand acolo.

Cati ofiteri acoperiti a retras SRI din magistratura, dupa ce Monica Macovei a dat o lege in acest sens in 2005? Aveti o situatie exacta?

Sunt incompatibilitati care s-au rezolvat.

Prin trecerea lor in rezerva?

Da.

Pai, si daca au trecut doar in rezerva asta nu inseamna ca nu mai pot primi telefoane de la fostii lor colegi.

E o chestiune de cultura institutionala pe care o avem in vedere foarte serios.

Deci SRI in momentul de fata respecta legea din 2005. Pe acest palier in problema incompatibilitatilor pe zona justitiei, fara indoiala.

Au fost multi?

Nu vreau sa comentez. Important e ca s-a rezolvat.

De ce are SRI nevoie de ofiteri, agenti, informatori in presa?

De ce au avut nevoie si serviciile occidentale.

In Germania, n-ati vazut ca li s-a interzis?

Studiati si alte exemple. Sunt dezbateri. Repet, e o chestiune in care noi nu procedam diferit, din punct de vedere al unei reglementari interne, de alte servicii europene si ne indreptam spre asemenea model.

Exista suspiciuni ca in acesti 17 ani prin parlament, in functii foarte importante in stat, de functionari sau directori generali prin ministere, sunt ofiteri acoperiti. Cum facem, ii trecem in rezerva si pe ei?

Pe de o parte, rezolvam incompatibilitatile acestea, unele esentiale, pe de alta parte, incercam sa spulberam aceste suspiciuni care afecteaza nu numai SRI, ci orice alt serviciu.

Avand in vedere ceea ce spuneam intotdeauna ca exista in orice stat o zona a serviciilor care functioneaza pentru apararea democratiilor si care uneori actioneaza conform unei etici deosebite, care actioneaza potrivit unor norme strict reglementate, tocmai pentru a proteja aceste valori democratice. Trebuie sa acceptam lucrul acesta.

Si intotdeauna va exista suspiciune pe un serviciu de informatii, exista si in alte state, si la nivel de opinie publica. Am vazut chiar recent asemenea chestiuni, cat de mult s-a discutat de aceleasi lucruri, practic, ca si la noi, implicare politica din partea serviciilor.

Pana la urma e un lucru firesc sa existe asemenea dezbateri, cu cat societatea se deschide mai mult, cu atat presiunea pe servicii creste. Vedeti si dvs. problemele din SUA elocvente din punct de vedere public. Important e ca legile care asigura functionarea acestor servicii sa fie respectate de servicii, chiar daca ele prevad anumite exceptii de la modul in care se fac lucurile in mod comun.

Totusi exista o diferenta serioasa intre SRI, in cazul nostru, si celelalte servicii din Occident: numarul angajatilor la mia de locuitori. Serviciile din Romania au mult mai multi oameni angajati decat serviciile din Occident. De ce? Pentru ca ofiterii nostri sunt slab pregatiti si nu fac fata, pentru ca e o mostenire si acum e greu sa scapi de acest balast din sistem?

Aici intram si pe un teren al mitologiilor. Sunt extrem de multe exagerari. S-a vorbit mult despre firme sub acoperire in plan intern. Nu exista acest lucru si o spun foarte transant.

Exista la multe servicii, evident, deschidere catre prezentarea fie in comisiile speciale de control a numarului de agenti etc., dar exista si o zona care e protejata strict, avand in vedere lucrul cu surse secrete. Nu stau lucurile chiar la dimensiunea mentionata.

In Romania sunt doua servicii fundamentale: cel intern si cel extern, desi aceasta intrepatrundere intern-extern e tot mai accentuata in mediul de globalizare in care traim.

Am vorbit odata de posibilitatea unificarii, ea ar viza si aceste aspecte de resurse umane, resurse financiare, resurse operationale pe zone cum ar fi spionajul, contraspionajul, contraterorismul, care altfel s-ar putea dubla.

Asta e tendinta in serviciile secrete pe plan mondial? Eu nu observ lucrul asta.

In zona, da. Cel putin in unele state din Europa Centrala s-a realizat acest lucru. La noi s-a spus ca exista o alta traditie. Daca o luam pe cea interbelica, e de un singur serviciu, daca chiar vorbim de o traditie romaneasca. Evident, e spectrul acesta al Securitatii, care era un serviciu unificator, dar trebuie sa intram si in etapa in care ne-am desprins de acea mostenire.

In orice caz, e o chestiune care ar putea fi dezbatuta profesional foarte serios si in concordanta cu criteriile de eficienta.

Ati prezentat un plan de restructurare a SRI. In ce consta acest plan?

L-am prezentat in liniile mari in CSAT. Inseamna o redefinire in primul rand a activitatii de informatii in lumina unei strategii de informatii care sa prioritizeze foarte clar si sa defineasca dinamic amenintarile si provocarile cu care ne confruntam. Putini au studiat, de exemplu, Strategia de securitate a UE si ce s-ar putea desprinde de acolo pentru serviciile de informatii.

Sau conceptul strategic NATO. In al doilea rand, reorganizarea institutionala prin flexibilizare, introducerea unei planificari strategice adecvate, in lumina amenintarilor reale cu care ne confruntam. Cea mai mare vulnerabilitate pentru un serviciu e sa opereze cu amenintari exagerate sau supradimensionate.

O debirocratizare prin desfiintarea unor structuri stufoase care cumuleaza multe functii si coborarea acestui nivel catre zona de teren efectiv, de actiune propriu-zisa pe informatii, introducerea unui mandat limitat in timp pentru functiile de conducere strategica si chiar operativa. Aici am vorbit de acel sindrom al micilor Hooveri locali care stau pe functie 7-8 ani.

Pe de o parte, exista o rutina care intervine, pe de alta, o tentatie de a acumula foarte multe informatie pe o anumita zona, o plafonare.

Doresc analisti care sa treaca de la o problema la alta dupa un anumit timp, ofiteri de informatii care sa-si schimbe profilul, sa treaca prin toate zonele sau prin cat mai multe. Ar stimula mult profesionalismul, creativitatea. Si lucrul mai serios cu sursele deschise, cu analiza surselor deschise.

Acestea pot adauga o valoare extraordinara informatiilor obtinute din sursele clasice secrete tehnice acestea exceptionale, de care discutam atat si care raman bineinteles vitale pentru un Serviciu.

Cam cat inseamna informatie din surse deschise?

In acest moment, aproximativ 28-30%, ceea ce este important.

28% surse deschise. E putin?

E mult in raport cu alte servicii. Sursele secrete sunt esenta unui serviciu, peste 60%, si 15% sursele tehnice, care ofera desigur si cea mai clara, pura informatie.

Si cele 60 de procente provin de la agentura?

Surse secrete umane. Evident, in produsul final nu exista departajarea aceasta rigida si incercam sa imbinam la nivelul unei sinteze toate acestea. Orice produs analitic final incorporeaza surse deschise, surse umane si surse secrete.

In practica serviciilor occidentale, care e procentul acolo? Cat la suta sunt informatii din surse deschise?

Media e de 20-25% cam peste tot. Foarte modern a actionat Serviciul din acest punct de vedere, creandu-si acest centru de surse deschise, cu analisti, foarte multi specialisti si pe zone geografice, si pe probleme.

Zone geografice ale Romaniei?

Pe zone geografice in general.

Dar SRI se ocupa de intern.

SRI se ocupa de intern, evident, dar intr-un mediu in care distinctia intre intern si extern se estompeaza tot mai mult.

Ar fi si unul dintre argumentele dvs. pentru unificarea celor doua servicii.

E un argument extrem de puternic, cred eu, care trebuie luat serios in considerare, mai ales cu aceasta mobilitate de circulatie a oamenilor, a capitalurilor, a ideilor peste granite. Multe lucruri care se petrec in exterior pot afecta teritoriul national extrem de rapid.

Ati discutat despre acest proiect de unificare cu presedintele Basescu sau in CSAT?

Nu. Am discutat foarte general, nu institutionalizat, la nivel conceptual. Nu cred ca se va realiza in viitorul foarte apropiat, ne lipseste inca viziunea si curajul.

Se observa la serviciile secrete straine, la agenturile care actioneaza pe teritoriul Romaniei si pe care presupun ca SRI le monitorizeaza vreo crestere a activitatii, a interesului pentru Romania, dupa intrarea in NATO sau dupa 1 ianuarie 2007?

Sigur ca da, evident si exista forme mult mai...

Cum va explicati aceasta activizare?

Un interes strategic pentru a cunoaste nu numai aspecte legate de evolutia Romaniei in aceste organizatii, ci si despre aceste organizatii. Suntem totusi intr-o lume competitiva.

Chiar daca in interiorul UE traim intr-o zona postmoderna, de armonizare a intereselor nationale cu cele ale Uniunii si de cooperare foarte intensa, in exteriorul Uniunii ne confruntam cu state puternice, ambitioase, care folosesc inclusiv clasica metoda a spionajului pentru a-si realiza anumite interese strategice, economice sau de alta natura.

Pe de alta parte, e vorba si de puternici actori nonguvernamentali. Si atunci, evident ca ne confruntam cu asemenea fenomene si incercam sa le contracaram intr-o lupta vizibila sau mai putin vizibila, pe care o desfasuram, cred eu, cu profesionalism si subtilitate.

Despre ce servicii secrete ar fi vorba, dupa monitorizarile SRI din ultimii ani?

Din zona estica. N-as vrea sa particularizez.

Presupun ca, in logica celor spuse de dvs., dupa instalarea facilitatilor de infrastructura americane in Dobrogea, interesele...

Vor creste interesele. Mai e vorba si de aspectele energetice, iata arme moderne de lupta politico-strategica si geopolitica. Mai e vorba si de aceasta zona a Balcanilor destul de expusa anumitor interese, zona Marii Negre, toate aceste chestiuni fac din teritoriul romanesc o zona interesanta, de confluenta a unor axe diferite de interese strategice.

Mostenirea trecutului inca apasa asupra SRI. Stiu ca ati fost categoric impotriva condamnarii Securitatii ca institutie criminala, ati scris in revista Cultura.

S-a inteles gresit. Eu in general sunt pentru o filosofie mai realista in abordarile moraliste, din punct de vedere al evaluarii individuale a oamenilor.

A ofiterilor?

Chiar si a ofiterilor. Dar, ca institutie, am fost foarte ferm in a spune ca SRI trebuie sa se rupa complet de acest tip de ideologie totalitara prin care s-a exercitat munca de informatie in tara. Si am sustinut foarte puternic eliminarea cadrelor din sistem care au lucrat in Directiile I si a VI-a. Si am si finalizat procesul de predare a arhivei Securitatii in decembrie 2006.

Atunci ramasesera 75.000 de dosare pe aceste profile - contraspionaj, contraterorism. Acum cred ca mai sunt vreo 60.000 de dosare care sunt evaluate in comisiile mixte.

Pentru a putea spune, cred, cel tarziu anul acesta, ca au ramas in arhiva SRI un numar limitat de dosare care vizeaza situatii extrem de sensibile, a caror predare ar periclita intr-un fel securitatea nationala actuala a Romaniei, situatii care se prelungesc in timp foarte mult. Si atunci, sa se incheie definitiv acest proces.

Cati ofiteri din Securitate mai lucreaza in SRI?

Mai putin de 5%.

De ce dvs. nu demarati niste anchete mai amanuntite care sa lamureasca ce s-a intamplat cu dosarele vechii Securitati, distruse, manipulate de SRI dupa '90? Coalitia pentru o Guvernare Curata, va reamintesc, care a criticat desemnarea dvs. ca director al SRI, insista pentru demararea acestei anchete.

A criticat pentru ca apartineam atunci unui partid din care facea parte Omar Hayssam. Daca sunt situatii foarte clare si documentate, daca sunt suspiciuni majore, putem face anumite analize pe aceasta chestiune.

Nu am nimic impotriva, dar sa fie bine documentate si probate, nu sa ajungem in situatia de a nu putea efectiv sa depasim faze istorice redeschizand permanent lucruri din istoria serviciului la fiecare interval politic.

Mi se pare foarte importanta lamurirea acestui aspect. Asta tine si de vointa politica, dar in acelasi timp si de conducerea SRI, daca vrea sa dovedeasca ca nu mai are de a face cu Securitatea. Aceasta chestiune ar trebui lamurita cu prioritate. E vorba si de alta continuitate intre Securitate si SRI.

Ma gandesc la afacerile tenebroase pe care le-au facut multi ofiteri superiori, generali din SRI, Giani Popescu, un nume care-mi vine la intamplare, mafia petrolului din Ploiesti. Este SRI indeajuns de reformat ca sa nu se mai repete astfel de istorii?

Cred ca da si ati vazut anumite cercetari, anchete pornite de justitie cu persoane din SRI, chiar recent. Iar asta se datoreaza si deschiderii SRI catre tratarea acestor chestiuni.

Ce se intampla cu legile sigurantei nationale? Au ele sanse sa fie adoptate?

E o dezbatere care evident este politica. Cine spune altceva pur si simplu nu intelege valoarea acestui domeniu in sens politic. Din pacate, exista filosofii diferite si interese politice diferite pe care le-am detectat. Exista un aspect strategic vizat de slabire a capacitatii profesionale a serviciilor, din anumite ratiuni din partea unor segmente politice.

Pe de alta parte, exista un anumit aspect ideologic la mijloc. Pur si simplu o dezbatere mai abstracta doar pe terenul drepturilor omului si, pe de alta parte, foarte putina dezbatere in sens profesional legata de ce face un serviciu pentru statul roman.

Mi se pare de-a dreptul o greseala strategica sa privezi statul roman de un element fundamental de cunoastere a sa si a mediului intern si extern, prin tot felul de formule care slabesc activitatea sau identitatea unui serviciu de informatii modern. O cale de mijloc inca nu s-a degajat din aceste debateri, intre acest aspect mai liberal si cel mai realist.

Totusi se adopta Legea statutului ofiterilor, am sustinut-o foarte mult, am fost si la debateri. Demilitarizarea e foarte importanta. Exista in continuare divergente sau viziuni diferite pe legile organice ale serviciilor, exista si o incercare de abordare a unei legi a securitatii nationale care nu exista in alte state democratice.

Pentru ca nu poti prinde mediul acesta dinamic al provocarilor de securitate in corsetul unei legi, sa definesti amenintarile si apoi sa schimbi legile in functie de amenintari.

Exista toate aceste debateri care ma fac sceptic ca vor fi adoptate in curand, ceea ce creeaza premisa pentru functionarea Serviciului potrivit unei legi complet arhaice si desuete, perimate si prost construite, Legea sigurantei nationale din 1991.

Vreau sa ma intorc la primul argument pe care l-ati spus, la interesul unor segmente din elita politica de slabire a serviciilor de informatii. Cine si de ce ar avea interesul?

Ar avea interesul, pentru ca uneori cunoasterea mai adanca a slabiciunilor si vulnerabilitatilor unui stat si ale unei societati poate ca nu e consonanta cu propriile lor interese, economice si politice.

Sa mergem cu gandul la oligarhi? E un termen la moda.

Putem merge si acolo.

Dar cum se impaca mai ales proiectul promovat de CSAT spre guvern, cu tendinta de reconsiderare a respectarii drepturilor omului, chiar in contextul luptei antiteroriste?

Se poate gasi o formula de sinteza si se incearca acest lucru. Si lupta antiterorista vizeaza un drept fundamental al omului, dreptul la viata. Exista mijloace exceptionale prin care democratia si fundamentul drepturilor omului practic sunt aparate de Serviciu.

Aici nu se intelege foarte bine faptul ca e vorba nu de exceptii de la drepturile omului, ci de mijloace exceptionale care functioneaza in parametrii drepturilor omului si ai statului de drept pentru serviciile moderne.

Imi amintesc ca, la 19 septembrie 2006, dvs., intr-o conferinta de presa, anuntati ca PSD va propune un amendament ca directorul la SRI ori la SIE sa provina din opozitie. Mai sustine azi PSD acest amendament?

Nu stiu, nu mai sunt in PSD.

Dar daca va intoarceti in PSD o sa militati ca opozitia sa primeasca conducerea SRI ori SIE?

Este o formula care poate fi avuta in vedere. Pe de alta parte, in orice context politic decizia de numire a unui sef de serviciu are o valoare politica. Dar ar trebui sa aiba si una profesionala, lucru care se intampla in multe democratii occidentale.

Din experienta pe care o aveti deja, a fost un lucru bun ca un reprezentant al opozitiei sa fie numit in fruntea principalului serviciu de informatii?

Probabil ca, daca nu exista aceasta formula, Serviciul ar fi fost si mai expus in perioadele de turbulenta maxima pe care le-am parcurs. Pe de alta parte, incep totusi sa gandesc ca nu trebuie sa privim aceasta chestiune ca una de principiu, ci sa gandim efectiv in functie de contexte respectivele nominalizari. E opinia mea personala.

**Revista 22,
Armand Gosu,
26 iun 2007**